

Claw-back – tussen 1998 en 2012

<http://www.gipdatabank.nl/> => overzicht beleidsmaatregelen

Totaal: 1998 – 2003: € 814,1 mln.

Totaal: 2004 – 2006: € 560,8 mln.

2007: € 777 mln.

2008: € 583 mln.

2009: € 411 mln.

2010: ???

2011: ???

Totaal: 1998 – 2009: € 3.145,9 mln.

=====

1998, juli

- **Verlaging vergoeding apothekhoudenden (clawback)**

(Wettelijk kader: AWBZ)

Per 1 juli 1998 is de vergoeding van een groot aantal geneesmiddelen met 4,77% verlaagd. Dit met het doel om de door de apothekhoudenden op de inkoop van geneesmiddelen verkregen kortingen en bonussen af te romen.

Beoogd effect: afname van inkoopkortingen op geneesmiddelen; opbrengst wordt door VWS geraamd op circa € 45 miljoen in 1998 en circa € 68 miljoen in 1999.

Factelijk effect: de opbrengsten van deze maatregel worden door het GIP over de eerste twee jaren becijferd op: € 53,3 miljoen (1998) en € 83,5 miljoen (1999).

=====

1999, maart

- **Onderzoek naar kortingen en bonussen bij apothekhoudenden**

(Wettelijk kader: niet van toepassing)

In opdracht van het Ministerie van VWS wordt door PriceWaterhouseCoopers een onderzoek onder apothekhoudenden gedaan naar de omvang van kortingen en bonussen die zij in het afgelopen jaar (1997) hebben ontvangen. De omvang wordt door de onderzoekers geschat op circa 8,95% van de inkoopwaarde.

Beoogd effect: onderbouwing voor aanscherping van de gehanteerde afrotingspercentages in de

zogenoemde clawback-maatregel.

Feitelijk effect: in januari 2000 vindt een aanscherping plaats. Het gehanteerde kortingspercentage wordt opgehoogd naar 6,82% (met een maximum van € 6,80 per receptregel); voor een meerjarenoverzicht van de gerealiseerde opbrengsten: zie elders in dit overzicht.

=====

2000, januari

• **Verdere verlaging geneesmiddelenvergoeding apothekhoudenden (clawback)**

(Wettelijk kader: Wet Tarieven Gezondheidszorg)

Per 1 juli 1998 werd de vergoeding van een groot aantal geneesmiddelen met 4,77% verlaagd. Dit met het doel om de door de apothekhoudenden verkregen kortingen en bonussen op de inkoop van de geneesmiddelen af te romen. Voor 1999 en 2000 zijn deze percentages aangepast naar respectievelijk 3,5% en 6,82%. Voor 2000 werd de maximum korting per receptregel vastgesteld op € 6,80.

Beoogd effect: afroming van de door apothekhoudenden verkregen inkoopkortingen op geneesmiddelen door verlaging van de (inkoop)vergoedingen voor geneesmiddelen.

Feitelijk effect: in overeenstemming met beoogde effect. De opbrengsten van deze maatregel worden door het GIP over de afgelopen jaren becijferd op: € 53,3 miljoen (1998) en € 83,5 miljoen (1999).

De opbrengsten (inclusief 6% BTW) van de clawback-maatregel worden door het GIP als volgt geraamd:

1998	€ 53,3 mln
1999	€ 83,5 mln
2000	€ 150,3 mln
2001	€ 162,7 mln
2002	€ 174,6 mln
2003	€ 189,7 mln

• **Totaal : 1998 – 2003 : € 814,1 mln.**

- Vanaf 2004 maken de opbrengsten van de clawback onderdeel uit van het geneesmiddelenconvenant.

=====

2003, september

• **Verlaging inkoopvergoedingen apothekhoudenden (Maatregel De Geus)**

(Wettelijk kader: Wet Tarieven Gezondheidszorg)

Per 1 september 2003 worden de inkoopvergoedingen voor geneesmiddelen verlaagd. Onderscheid wordt gemaakt tussen:

- MultiSource geneesmiddelen; verlaging vergoedingen met 40% tot een maximum van € 20,-- per recept.
- SingleSource geneesmiddelen; verlaging vergoedingen met 8% tot een maximum van € 9,00 per

recept.

Beoogd effect: verdere afroaming van de kortingen en bonussen bij apotheekhoudenden en deze afroaming zoveel mogelijk te laten plaatsvinden bij de groep geneesmiddelen (geneesmiddelengroepen waar meerdere aanbieders op de markt actief zijn) waar de meeste kortingen en bonussen worden gegeven. Met deze maatregel wil de minister van VWS € 413 mln inclusief 6% BTW extra (boven op de opbrengsten van de toen geldende clawback- maatregel) afromen.

Feitelijk effect: in december 2003 is deze maatregel door de rechter onwettig verklaard en moest de maatregel weer worden ingetrokken. Apothekers hebben afgezien van het terugvorderen van de kortingen in het kader van het gesloten convenant (zie: 2004). Apotheekhoudende huisartsen, die geen convenantpartij zijn, hebben veelal wel de kortingen teruggevorderd. De uiteindelijke opbrengst van de maatregel **bedroeg € 87,6 miljoen** (inclusief 6% BTW).

=====

2004, februari

- **Convenant: vrijwillige prijsverlaging generieke geneesmiddelen met 40%**
(Wettelijk kader: geen)

In februari 2004 komen het ministerie van VWS, de Bogin, de KNMP en ZN een convenant overeen. Centraal daarin staat de toezegging van de aanbieders van generieke geneesmiddelen dat zij hun prijzen met gemiddeld 40 % (inclusief de kortingen via de clawback-maatregel) zullen verlagen. Het convenant loopt tot 1 januari 2005 en is inmiddels verlengd tot 1 januari 2008. Door toetreding van Nefarma tot het convenant zullen ook de prijzen van een aantal specialités worden verlaagd.

- *Beoogd effect:* in een onderzoek van The Boston Consulting Group (BCG) dat in opdracht van het ministerie van VWS is uitgevoerd, wordt de omvang van kortingen en bonussen geschat op € 650 miljoen (niveau: 2003). Door de prijzen te verlagen wordt een deel van de ruimte die beschikbaar is voor het geven van kortingen en bonussen uit de markt gehaald. De omvang van de kortingen en bonussen in de geneesmiddelenmarkt wordt daarmee teruggebracht ten gunste van een vermindering van de uitgaven voor geneesmiddelen. Het effect van de maatregel wordt door het ministerie voor 2004 berekend op € 622 mln. (inclusief BTW) oplopend tot € 685 mln. in 2005. Bij de verlenging van het convenant zijn aanvullende afspraken gemaakt om de opbrengsten te laten oplopen tot € 843 mln. in 2006 naar € 971 mln. in 2007.

Feitelijk effect: de opbrengst van het convenant (inclusief 6% BTW en inclusief de clawbackopbrengsten) wordt door het GIP als volgt geraamd:

2004	€ 595,7 mln. (taakstelling: € 622 mln.) waarvan: € 87,6 mln. maatregel De Geus 2003 waarvan: € 180,8 mln. clawback
2005	€ 699,3 mln. (taakstelling: € 685 mln.) waarvan: € 182,3 mln. clawback
2006	€ 926,2 mln. (taakstelling: € 843 mln.) waarvan: € 197,7 mln. claw back

Totaal: 2004 - 2006: € 560,8 mln

=====

- 2009** verhoging taakstelling convenant 2007 met nog eens € 456 miljoen
waarvan: **€ 197,7 mln. claw back**

=====

2008, juli

- **Schorsing clawback maatregel door rechtelijke uitspraak**

(Wettelijk kader: Wet Marktordening Gezondheidszorg)

In juli 2008 oordeelde de voorzieningenrechter van het College van Beroep voor het bedrijfsleven dat de clawback-korting op de inkooprijzen voor geneesmiddelen voor de rest van dat jaar moest worden geschorst. Op verzoek van de apothekersorganisatie KNMP oordeelde de rechter dat de NZa het apothekerstarief opnieuw moest vaststellen en hierbij rekening moest houden met het extra verlies aan inkoopvoordelen als gevolg van de prijsverlagingen voor generieke geneesmiddelen medio 2008. In december 2008 heeft de NZa een nieuwe tariefbeschikking vastgesteld, waarin het tarief voor apotheekehoudenden voor 2009 werd opgehoogd van € 6,10 (gemiddeld WMG-tarief voor 2008) naar € 7,26. Voorts werd de clawback-maatregel weer geactiveerd en (tijdelijk) opgehoogd naar 8,53%.

Het verlies aan clawbackopbrengst over de tweede helft van 2008 wordt door ons geraamd op ruim € 90 miljoen. Door de tijdelijke verhoging van het clawbackpercentage van 6,82% naar 8,53% in **2009 zal de clawback opbrengst in 2009 ruim € 30 miljoen hoger uitvallen.**

=====

2009, september

- **Onderzoek naar kortingen en bonussen bij apotheekehoudenden**

(Wettelijk kader: Niet van toepassing)

In opdracht van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) wordt door ConQuaestor onderzoek onder apotheekehoudenden gedaan naar de omvang van kortingen en bonussen die zij in het afgelopen jaren (2007 en 2008) hebben ontvangen. De omvang van deze inkoopvoordelen wordt door de onderzoekers geschat op € 777 miljoen in 2007 en € 583 miljoen in 2008. Dit komt overeen met een kortingspercentage van 19,8% (2007) en 15,1% (2008) van de inkoopwaarde van de door apotheekehoudenden afgeleverde WMG-geneesmiddelen.

Beoogd effect: Onderbouwing voor aanscherping van het voor 2009 te hanteren tarief en de gehanteerde afroamingpercentages in de zogenoemde clawback-maatregel.

Feitelijk effect: Op grond van dit onderzoek komt de NZa tot de conclusie dat wanneer de exploitatiekosten van apotheekehoudenden worden vermindert met de opbrengsten uit kortingen en bonussen de resterende kosten kunnen worden gedekt uit een WMG-tarief van gemiddeld € 7,28 per receptregel.

=====

2010

- **Onderzoek naar kortingen en bonussen bij apotheekehoudenden**

(Wettelijk kader: WMG)

In december 2010 zijn de resultaten gepubliceerd van het in opdracht van de NZa uitgevoerde onderzoek naar kortingen en bonussen (inkoopvoordelen) bij apotheekehoudenden. Ook werd onderzoek uitgevoerd naar praktijkkosten van apothekers. Beide onderzoeken werden, net als in voorgaande jaren, uitgevoerd door ConQuaestor en Significant. **De ontvangen inkoopvoordelen worden voor 2009 geraamd op € 411 miljoen. Dit is minder dan in voorgaande jaren: € 777 miljoen (2007) en € 583 miljoen (2008).** Het teruglopen van de inkoopvoordelen hangt nauw samen met de forse prijsverlagingen van generieke geneesmiddelen onder invloed van het door zorgverzekeraars gevoerde preferentiebeleid. Door deze prijsverlagingen komen de handelsmarges onder druk te staan en is er minder ruimte om inkoopkortingen door te geven.

Beoogd effect: Bij de vaststelling van het aflevertarief 2011 voor apotheekehoudenden rekening te

houden met de ontvangen inkoopvoordelen en de afgedragen clawback in relatie tot de door apothekers gemaakte praktijkkosten.

Feitelijk effect: Moet nog worden beoordeeld.

=====

2011, januari

- **Tariefsaanpassing apotheekhoudenden**
(Wettelijk kader: WMG)

Per 1 januari 2011 gelden er nieuwe aflevertarieven voor apotheekhoudenden. Ten opzichte van 2011 zijn de tarieven iets verlaagd en is het clawback-percentage weer teruggebracht naar 6,82% (maximale clawback per uitgifte blijft staan op € 6,80). De clawback, bedoeld om de bovenmatige inkoopvoordelen van apotheekhoudenden af te romen, bedroeg in de jaren 2009 en 2010 nog 8,53%.

=====

2012, januari

- **Vrije prijzen geneesmiddelen**
(Wettelijk kader: Zorgverzekeringswet)

Per 1 januari 2012 zijn de tarieven voor farmaceutisch zorg vrijgegeven en worden de prijzen van geneesmiddelen niet langer door NZa landelijk en uniform vastgesteld. Zorgverzekeraars en apotheekhoudenden kunnen hierdoor afspraken maken over de prijs van het geneesmiddel en de prijs/kwaliteit van de bijbehorende zorg- en dienstverlening die de apotheker in rekening brengt. Met het vrijgeven van de prijzen beoogt de overheid de zorgverzekeraars meer ruimte te geven om met apothekers afspraken te maken over de hoogte van de vergoeding voor de inkoop van geneesmiddelen door de apotheker, rekening houdend met het feit dat bij de inkoop van geneesmiddelen door de apotheker wordt onderhandeld over de prijs die hij daarvoor moet betalen. De verwachting is dat zorgverzekeraars op deze manier, in combinatie met het door hen gevoerde preferentiebeleid, samen met apothekers kunnen zorgen voor een beheersing van de prijsontwikkeling van geneesmiddelen.

=====

Claw-back – tussen 1998 en 2012

<http://www.gipdatabank.nl/> => overzicht beleidsmaatregelen

Totaal: 1998 – 2003: € 814,1 mln.

Totaal: 2004 – 2006: € 560,8 mln.

2007: € 777 mln.

2008: € 583 mln.

2009: € 411 mln.

2010: ???

2011: ???

Totaal: 1998 – 2009: € 3.145,9 mln.